

Text kázání: 1. Král. 19, 19 - 21

Sestry a bratři, 19. kapitola. 1. knihy Královské, jak jsme ji slyšeli v 1. i 2. biblickém čtení, popisuje zvláštní zkušenost výrazného SZ proroka Eliáše. Při svém působení prožil mnohokrát potvrzení Boží moci. Když ohlásí ve jménu Hospodinově veliké sucho, v zemi tři roky neprší. Na hoře Karmel stojí sám proti 450 baalovým prorokům a zástupu zvědavých Izraelců, aby všem dosvědčil zápalnou obětí mocnou přítomnost svého Boha, Hospodina. Po vítězství nad baalovými proroky mu ale jde o život. Na útěku pouští před pomstou královny Jezabel jakoby se všechny ty slavné zkušenosti s Božím vedením ztratily. Místo nich je tu strach o život, útek od lidí, rezignace na svěřené poslání, pocit osamocení, únava, pochybnosti, vyčerpání. To všechno vykřičí svému Bohu v zoufalé modlitbě: *“Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.”* Jeho modlitba je ale vyslyšena jinak: Hospodin posílá svého posla, aby Eliáše nasytil a povzbudil k další cestě. Na hoře Choréb poznává Boží přítomnost až v hlasu tichém a jemném. *„Co tu chceš, Eliáš?”* Zbytečná otázka, myslí si asi Eliáš. Vždyť Hospodin přece ví všechno. Ten, který ví všechno, ví ale také, že Eliáš potřebuje vyznat svůj strach, vyžalovat svou bolest, své zklamání. Dvakrát se ho Pán Bůh ptá. A dvakrát trpělivě poslouchá jeho vyznání: *“Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.”*

Jak je dobré, když i my při putování pouštěmi našich zkoušek, bezradností, strachů, zklamání, rezignací a nejistot také dojdeme na „posvátné místo“, když najdeme svůj Choréb. Nemá přesnou územní polohu, není vyznačen na žádné mapě. Je ale všude tam, kde Pánu Bohu svěřujeme svou beznaděj, úzkost, zklamání, selhání, strach. Takové místo můžeme objevit v našem srdci a myslí při modlitbě, četbě Písma, nebo při slyšení Božího slova ve společenství bratří a sester, kolem stolu Páně, v rozhovoru s farářem či přítelem.

Eliášův nárek Pán Bůh léčí výzvou k nové aktivitě: vrací ho zpět k původnímu prorockému úkolu. Má pomazáním ustanovit 2 nové krále a také svého nástupce *Elíšu*. A sevření osamocení uvolňuje ujištěním, že zachová v Izraeli 7 tisíc svých věrných vyznavačů, kteří nepodlehli modloslužbě.

I nás může hlas tichý a jemný znovu povzbudit a nasměrovat k poslání Ježíšových učedníků. Návraty z Chorébu jsou sice návraty do starých situací, starostí a problémů, ale s novým, Bohem proměněným pohledem, novou odvahou a silou. Takto povzbuzení a posílení, můžeme pak pokračovat dál v cestě a třeba objevit a uvidět nové úkoly, které nám Pán Bůh svěřuje.

Eliáš se tedy poslušně vrací z Chorébu a setkává Elíšu, kterého má pomazat za proroka místo sebe. Uvidí ho při práci na poli, jak oře s 12 páry dobytka. Obyčejná scéna běžného pracovního dne se má stát svědkem pomazání jeho prorockého nástupce. I sám obřad je poněkud zvláštní. Elíša, zabraný do své práce, možná ani nevnímá, že se k němu někdo blíží. Až na sobě najednou ucítí Eliášův prorocký plášť. To už si uvědomuje, že se něco děje. Vždyť přehození pláště bylo v jeho době gesto říkající: *“Jsi můj”*. Podle vykladačů prý se tento symbolický úkon zachoval dodnes u Arabů, jako znamení pro ženu, že si ji bere za manželku. Rozprostřený plášť- symbol vlastnictví, ochrany i sounáležitosti s jeho majitelem. V této souvislosti si vybavíme příběh pohanky Rut, která prosí svého příbuzného Bóza: *„Rozprostři křídlo svého pláště nade mnou, vždyť jsi zastánce.”* Elíša ale zřejmě poznává, že v jeho situaci „jsi můj“ neznamena Eliášův, ale Hospodinův, že má od této chvíle náležen Bohu a jeho službě. Z otcova pole je volán na dědičné pole Božího království. Na tomto poli vyoral nejen Eliáš, ale celé generace jeho předků, hluboké brázdy. Dvanáct párů dobytčat jakoby symbolizovalo 12 pokolení izraelců, připomínalo jejich historii i zápas o budoucnost vyvoleného Božího národa. Elíša si uvědomuje vážnost, odpovědnost a

náročnost nového pověření, ale i to, že oslabí dosavadní rodinné vztahy a vazby. A tak chce políbením na rozloučenou vyjádřit rodičům svoji vděčnost a lásku, vrátit se ke kořenům, které ho držely.

Eliáš jeho prosbu neodmítá, jen mu připomene: „Jdi a vrať se. Nezapomeň, co jsem ti učinil.“ Možná víc, než svoboda, kterou tu Eliáš svému mladému nástupci dává, ovlivní Eliáš jeho připomenutí, aby nezapomněl, co se s ním právě stalo. Aby si uvědomil, že to je něco zásadního, výjimečného a důležitého. Proto Eliáš připraví obětní hod, hod díkůvzdání Hospodinu. Poráží dobytčata, se kterými oral a obětuje je na ohni ze dřeva jejich chomoutů (jha). Obětuje to, co dosud naplňovalo každý jeho den a potvrzuje tak radikální rozchod s dosavadním způsobem života. Rozštípaným jhem a poraženými dobytčaty už se orat nedá. Je to viditelné znamení toho, co si Eliáš vyřešil a prožil pod Eliášovým pláštěm: Ve vnější i vnitřní skrytosti tu uzrálo jeho rozhodnutí přijmout výzvu a povolání, které právě obdržel.

Nejzávažnější lidská rozhodování se dosud rodí v skrytosti srdce a myslí, v nejtímnější soukromí. Pod pláštěm Božího Slova, Božího povolání, zaznělo a zaznívá i každému z nás, každému jindy a jinak, a přece stejně: „Jsi můj. Ve křtu jsem tě přikryl pláštěm své spravedlnosti. Věděl jsem o tobě ještě dřív, než ses narodil.“ Pán Bůh však na svoji lásku a povolání čeká lidskou odpověď, lidské rozhodnutí.: Eliáš vylézá zpod Eliášova pláště jiný: vědomě teď patří Bohu, chce mu sloužit a vyvozuje z toho pro svůj život konkrétní důsledky. O mnoho později galilejští rybáři opouštějí na Ježíšovo pozvání „Pojď za mnou!“ podobně své sítě, své zajištěné živobytí, a následují ho. Eliáš, Ježíšovi učedníci i všichni, kdo uslyšeli a ještě uslyší Boží pozvání, se ujímají nových úkolů, které před ně toto povolání postaví. Jak se s nimi vyrovnají, co bude dál – i to se rodí v skrytosti, pod pláštěm. Nikomu z lidí to nepřísluší kontrolovat, posuzovat a hodnotit.

Rozhodnutí poslechnout Boží pozvání a vydat se na cestu víry, nebývá dnes většinou okamžitým prožitkem nebo rychlým vzplanutím emocí, ale spíše dlouhodobou záležitostí všedních dnů i nedělí, prožívaných s těmi, kdo jako Eliáš procházeli a procházejí kolem nás, aby nám Božím Slovem, ale i svým svědectvím víry a příkladem života zprostředkovali Boží pozvání, ovlivnili nás a nasměrovali. Asi každý si s vděčností vybavíme řadu konkrétních osob i situací, které náš život už od mládí takto poznamenaly a proměňovaly.

Eliášův příběh nám ale také připomíná, že rozhodnutí přijmout Boží povolání znamená vždycky přehodnocení našich životních priorit, postojů, vazeb a dosavadního způsobu života. Eliáš to potvrzuje obětním hodem díkůvzdání, na kterém se podílí i společenství jeho lidu. Pro nás je tímto hodem prostřený stůl s chlebem a vínem, ke kterému nás zve obětovaný Beránek, Pán Ježíš Kristus. Tady smíme spolu s ostatními odevzdávat svoji minulost a začínat znovu v síle Božího odpuštění. A na všech zákrutech a oklikách našich cest také uslyšet už ne Eliášovu, ale Boží výzvu: „Vrať se. Nezapomeň, co jsem ti učinil.“

Skončím zkušeností, o které mi před lety vyprávěla přítelkyně, členka olomouckého sboru. V náročném období svého života, kdy se vršily její rodinné problémy a ubývalo sil je snášet, vyhledala společenství, vedené v duchu meditativních východních praktik. Na jednom takovém soustředění, kdy v propojeném kruhu opakovala do nekonečna s ostatními meditativní mantry, se jí náhle udělalo špatně. Vytrhla se z uzavřeného kruhu a odešla na pokoj. Po cestě si uvědomovala: „Vždyť já znám od dětství přece mnohem krásnější slova a písně, než tyhle neustále opakované slabiky. A v její mysli se začaly střídát písně „Má Pán Ježíš, má mně rád“, „Důvěřuj se v Pána“, „Pod ochranou Nejvyššího.“ Přinesly úlevu od nevolnosti a vrátily vnitřní uklidnění, se kterým hned ráno opouštěla meditativní soustředění. Vrátila se do společenství sboru a až do svého vážného onemocnění byla pravidelnou účastnicí bohoslužeb, kde čerpala posilu pro svoji neměnně se obtížnou situaci.

Pane Bože, děkujeme za všechny situace v našich životech, kdy jsme směli slyšet tvé pozvání, poznávat, že jsme tvoji, že ti na nás záleží. Děkujeme, že dodnes povoláváš lidi k víře a s láskou očekáváš všechny, kdo i dnes pro sebe v jakékoli podobě i situaci uslyší: „vrať se, nezapomeň, co jsem ti učinil.“ Amen.